

6.Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Konu Özetleri

Ünite 5

: Temel Değerlerimiz

Konu

: Toplumumuzu Birleştiren Temel Değerler

Toplumumuzdaki bütün fertleri birbirine bağlayan, bir amaç uğrunda birleştiren ve bizi bir millet yapan bazı temel değerlerimiz vardır. Bunlar bizim dinî, millî ve manevi değerlerimizi oluşturur.

Bizler millet olarak aynı vatan toprakları üzerinde yaşıyoruz. Bayrağımız, İstiklâl Marşımız, dinimiz, örf ve âdetlerimiz birdir. Vatanımızın herhangi bir köşesinde bir olay olsa bundan hepimiz etkileniriz. Sorunlarımızı ve sıkıntılarımızı paylaşır, zorlukları birlikte aşmaya çalışırız. Bayramlarımızı, kandil gecelerimizi sevinç ve coşku içinde birlikte kutlarız. Cami ve mescitlerde yan yana ibadet ve dua ederiz. Aynı dine, aynı peygambere ve aynı ilahi kitaba inanırız.

Toplumumuzu birleştiren temel değerlerin başında Hz. Peygamber (s.a.v.) ve ehl-i beyt sevgisi, vatan ve millet sevgisi, bayrağımıza ve İstiklâl Marşımıza saygı, şehit ve gazilerimizi minnet ve şükranla anmak gelir. Şimdi bunları görelim:

Peygamber ve Ehl-i Beyt Sevgisi

Mensubu olduğumuz yüce dinimiz İslam'ın peygamberi Hz. Muhammed'dir (s.a.v.). Peygamberimiz (s.a.v.), Yüce Allah'tan (c.c.) gelen vahiyleri insanlara tebliğ etmiş, İslam'ı anlatmak ve yaymak için büyük mücadele vermiştir.

Hz. Peygamber (s.a.v.), yaşamıyla ve güzel ahlakıyla tüm insanlara örnek olmuştur. Toplumumuzda Hz. Muhammed'e (s.a.v.) büyük bir sevgi duyulur. Milletimiz, çocuklarına "Ahmet, Muhammed, Mahmut ve Mustafa" gibi Peygamberimizin (s.a.v.) adlarını koymaya önem vermektedir.

Toplumumuzda, dua ederken ve mevlit okunurken Peygamberimizin (s.a.v.) adı anıldığında, salavat getirmek bir âdet hâline gelmiştir. İnsanlar, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) adı anıldığında ona sevgisini ve bağlılığını, "Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed." diyerek dile getirmektedir. Bu dua ifadesi, "Allah'ım! Hz. Muhammed'e ve onun ailesine salat ve selam et." anlamına gelmektedir.

Toplumumuzda Peygamberimizin (s.a.v.) sünnetini yaşamaya, onun hadislerini öğrenmeye ve hayatını örnek almaya büyük önem verilmektedir. Böylece Peygamberimizin (s.a.v.) getirdiği ilkeler, birer değer hâline gelmekte ve onun mesajları toplumda yaygınlaşmaktadır.

Şairlerimiz, düşünürlerimiz ve edebiyatçılarımız da şiirlerinde, eserlerinde Hz. Peygamber (s.a.v.) sevgisine yer vermektedirler. Örneğin; Süleyman Çelebi halk arasında "Mevlid" olarak bilinen eserinde, Peygamberimize (s.a.v.) duyduğu derin sevgiyi dile getirmiştir. Yunus Emre de birçok şiirinde Hz. Peygamber'e (s.a.v.) olan sevgisini ve özlemini ifade etmiştir.

Ahmet Yesevi de Hz. Muhammed'e (s.a.v.) olan sevgisini, "On sekiz bin âleme server olan Muhammed / Otuz üç bin ashaba rehber olan Muhammed." diyerek ifade etmiştir.

Toplumumuzda Peygamberimize (s.a.v.) olduğu gibi onun ehl-i beytine de büyük bir sevgi ve saygı duyulur. Ehl-i beyt: Hz. Peygamber'in (s.a.v.) ev halkına, aile fertlerine ve yakın akrabalarına denir. Peygamberimizin (s.a.v.) hanımları, çocukları, damatları ve torunları ehl-i beyt kavramındadır.(3) Hz. Ali'nin (r.a.) kahramanlığını, yiğitliğini çocuklara büyük bir istekle anlatmaktadırlar. Peygamberimize (s.a.v.) salavat getirirken ve namazların sonunda Salli - Bârik dualarını okurken Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ailesine de dua etmektedirler.

Vatan ve Millet Sevgisi

Vatan ve millet sevgisi, bir milletin fertlerini birbirine bağlayan en önemli iki değerdir. Bir milletin var olabilmesi ve varlığını devam ettirebilmesi için bağımsız bir vatana sahip olması çok önemlidir. Atalarımız tarih boyunca bu bilinçle davranmışlar, vatanımızın bağımsızlığı ve milletimizin özgürlüğü için büyük bir mücadele vermişlerdir. Vatanımız ve milletimiz için canlarını feda etmekten kaçınmamışlardır. Kurtuluş Savaşı'nda, vatanımızı düşman işgalinden kurtarmak için pek çok zorluğa göğüs germişler ve binlerce şehit vermişlerdir. Bugün de askerlerimiz, güvenlik güçlerimiz ülkemizin dört bir köşesinde vatanımızı korumak, milletimizin barış ve huzur içinde yaşamasını sağlamak için büyük bir özveriyle görev yapmaktadırlar. Vatanımız ve milletimiz için gerektiğinde canlarını ortaya koymaktadırlar. Bizler bu sayede ülkemizde özgür ve bağımsız bir şekilde yaşıyoruz. Dinimizi, dilimizi, örf ve âdetlerimizi, kültürümüze ait unsurları koruyup yaşatabiliyoruz. Ay yıldızlı bayrağımızın vatan toprakları üzerinde özgürce dalgalanmasını sağlıyoruz.

Atalarımız, Osmanlı Dönemi'nde Peygamberimizin (s.a.v.) soyundan gelenleri belirlemek, onların haklarını korumak için "Nakibü'l - Eşraf" adlı bir kurum oluşturmuştur.

Dinimiz İslam'da vatan kutsal bir değer olarak görülür, vatanın korunması ve savunulması emredilir. Bir ayette, "Onlara (düşmanlara) karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve cihat için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın..."(4) buyrulur vatanın korunması ve savunulması için gerekli kuvvetlerin hazırlanması istenir. Peygamberimiz (s.a.v.) de bir hadisinde şöyle buyurmuştur:

"Bir gün, bir gece sınır boyunda nöbet tutmak, gündüzleri oruçla geceleri de ibadetle geçirilen bir aydan daha hayırlıdır." Vatanseverlik, bağımsızlık, özgürlük, yiğitlik, kahramanlık, iyilikseverlik, misafirperverlik gibi değerler milletimizin temel özelliklerindendir. Milletimiz, doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine bu güzel vatanı her zaman birlik ve beraberlik içinde olmaya önem vermiştir. Deprem, sel, yangın gibi doğal afetlerde zorlukları, sıkıntıları birlikte göğüslemiştir. Gerektiğinde vatani, bayrağı ve kutsal değerleri uğrunda canını vermiştir. Her zaman bağımsızlığını ve özgürlüğünü korumaya çalışmıştır.

Bizler de vatanımızı ve milletimizi çok sevmeliyiz. Vatanımızı, millî ve manevi değerlerimizi korumaya önem vermeliyiz. Ülkemizde yaşayan tüm vatandaşlarımızla iyi ilişkiler içinde olmalıyız.

Birlik ve beraberliğimizi bozmaya çalışanlara fırsat vermemeliyiz. Sevinçli günlerimizde de üzüntülü günlerimizde de birbirimizin yanında olmalı, paylaşma ve yardımlaşmaya önem vermeliyiz. Atalarımızın bizlere bıraktığı bu cennet gibi vatanın değerini iyi bilmeyiz.

Bayrağımıza ve İstiklâl Marşımıza Saygı

Bayrağımız ve İstiklâl Marşımız, bağımsızlığımızın ve özgürlüğümüzün sembolüdür. Bayrağımız rengini şehitlerimizin kanından alır ve bizim için kutsaldır. Bu sebeple bizler bayrağımıza saygı gösteririz. Onu canımız pahasına da olsa koruruz, yırtılmasına ve yerlere düşmesine izin vermeyiz. Törenlerde bayrağımızı saygıyla selamlarız. Millî bayramlarda, bağımsızlığımızı kutladığımız günlerde binaları, yolları, caddeleri, bayraklarla süsleriz. Resmî törenlerde bayrağımızı gururla ve şerefle taşıyoruz.

İstiklâl Marşımız da toplumumuzu birleştiren temel değerlerimizdendir. İstiklâl Marşımız, Mehmet Âkif Ersoy tarafından yazılmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunarak oy birliği ile millî marşımız olarak kabul edilmiştir.

İstiklâl Marşımızda, milletimizin Kurtuluş Savaşı'nda verdiği mücadeleler ve bağımsızlık aşkı dile getirilmektedir. Atalarımızın, vatanımızın bağımsızlığı uğrunda gösterdiği üstün kahramanlıkları anlatılmaktadır. Bizler her zaman bunun bilincinde oluruz. Törenlerde İstiklâl Marşımız okunurken "hazır ol" durumunda bekler ve İstiklâl Marşımızı coşkulu bir şekilde, yürekten okumaya önem veririz.

Şehit ve Gazilerimizi Minnet ve Şükranla Anarız

İslamiyette din, vatan, bayrak, namus gibi kutsal değerler uğrunda ölen kimseye şehit denir. Düşmanla savaşıp sağ dönen kişiye de gazi adı verilir. Şehitlik ve gazilik toplumumuzu birleştiren temel değerlerdendir. Şehit ve gazilerimiz, vatanımız ve milletimiz için büyük fedakârlıklarda bulunmuşlardır. Vatan toprağı için düşmanla hiçbir yılgınlık göstermeden çarpışmış, bağımsızlığımız ve özgürlüğümüz için canlarını ortaya koymuşlardır.

Şehitlik, dinimizde yüce bir makamdır ve kutsal bir değer olarak görülür. Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'de şehitlerden övgüyle söz edilir ve onların cennetlik oldukları belirtilir. Bununla ilgili olarak Âl-i İmrân suresinde şöyle buyrulur: "Allah yolunda öldürülenleri sakın ölümlerini sanma. Bilakis onlar diridirler, Rableri katında, Allah'ın lütfundan kendilerine verdiği nimetlerin sevincini yaşayarak rızıklandırılmaktadırlar. Arkalarından kendilerine ulaşamayan (henüz şehit olmamış) kimselere de hiçbir korku olmayacağına ve onların üzülmeyeceklerine sevinirler." Peygamberimiz (s.a.v.) de bir hadisinde, "Allah, şehidin kul hakkı dışındaki bütün günahlarını bağışlar." buyurmuştur.

Üzerinde hür bir şekilde yaşadığımız bu güzel vatanımız, bizlere şehit ve gazilerimizin emanetidir. Vatanımızın her bir köşesinde şehitlerimizin kanı, gazilerimizin hatıraları vardır. Bizler bunun bilincinde olmalı, şehit ve gazilerimizi minnetle, şükranla anmalıyız. Zaman zaman şehitlerimizin kabirlerini ziyaret etmeli, onlar için Allah'a (c.c.) dua etmeliyiz. Her zaman onları rahmetle anmalıyız. Gazilerimizi de ziyaret etmeye önem vermeli, hâl ve hatırlarını sormalıyız. Onlardan, vatan için yaptıkları mücadeleleri ve kahramanlıkları dinlemeliyiz. Gazilerimize saygıda kusur etmemeli, toplu taşıma araçlarında vb. yerlerde karşılaştığımızda onlara yer vermeliyiz.

6.Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Konu Özetleri

Ünite 5 : Temel Değerlerimiz Konu : Dinî Bayramlar, Önemli Gün ve Geceler

Yüce dinimiz İslam'da iki dinî bayram vardır. Bunlardan ilki Ramazan Bayramı, ikincisi de Kurban Bayramı'dır.

Ramazan Bayramı

Müslümanlar olarak her yıl ramazan ayında, dinimizde farz olan orucu tutarız. Ramazan ayına özgü olan fitır sadakasını verirler. Fakirlere, muhtaçlara çeşitli yardımlarda bulunurlar. Bir ayın sonunda da ramazanı bitirmenin, orucumuzu tutmanın mutluluğunu ve huzurunu yaşarız. Üç gün boyunca Ramazan Bayramı'nı kutlarız.

Toplumumuzda Ramazan Bayramı için günler öncesinden hazırlıkların yapıldığını görürüz. Bayram için evlerde temizlik yapılır; tatlı, börek ve benzeri yiyecekler hazırlanır. Bayramlık giysi, şeker, kolonya ve benzeri ihtiyaçlar için alışveriş yapılır.

Bayramın ilk günü sabahleyin erkenden abdest alıp temiz giysiler giyilerek bayram namazı için camiye gidilir. Bayram namazı, güneş doğduktan 45 - 50 dakika sonra kılınır. Namazdan sonra camidekiler birbirleriyle bayramlaşmaya önem verirler. Daha sonra aile fertleri evde bir araya gelip birbirlerinin bayramlarını tebrik ederler. Ramazan Bayramı süresince akrabalar, komşular, tanıdıklar, dostlar ve arkadaşlar birbirini ziyaret edip bayramlaşırlar. Aileler, gelen misafirlere tatlı, şeker, çay ve benzeri ikramlarda bulunur. Akrabalar, komşular, yakınlar bayram vesilesiyle birbirleriyle sohbet etme, birbirlerinin hâl ve hatırını sorma imkânı bulurlar. Bu da onlar arasındaki bağları, iyi ve güzel ilişkileri güçlendirir. Paylaşmayı ve yardımlaşmayı artırır. Toplumsal birlik ve beraberliğe katkıda bulunur.

Kurban Bayramı

Dinî bayramlarımızdan ikincisi Kurban Bayramı'dır. Bu bayram, Ramazan Bayramı'ndan yaklaşık iki ay on gün sonradır ve dört gün sürer. Yüce dinimiz İslam, imkânı olan Müslümanlardan kurban kesmesini ister. Bu durum bir ayette şöyle belirtilir: "Rabb'in için namaz kıl ve kurban kes."

Varlıklı Müslümanlar, Kurban Bayramı'nda kurban keserler. Kurban, bayramın ilk günü sabahleyin bayram namazı kılındıktan sonra üç gün boyunca kesilebilir. Ülkemizde insanlar, kurbanı bayramın ilk günü kesmeye önem verirler. Kesilen kurbanın eti genellikle üçe bölünür. Bir bölümü fakirlere ve muhtaçlara dağıtılır, bir bölümü gelen misafirlere ikram edilir, bir bölümü de aile fertleriyle birlikte evde tüketilir. İsteyenler kurbanlarını bir hayır kurumuna bağışlayabilirler.

Kurban kesen insanlar, kurbanın etinden gelen misafirlerine ikram ederler. Komşulara, yakınlara, yoksul ve muhtaçlara pay verirler. Bu durum muhtaçları sevindirir. İnsanların birbiriyle kaynaşmasını sağlar. Toplumsal bütünleşmeye katkıda bulunur. Paylaşma ve yardımlaşmayı artırır.

Kurban: Kelime olarak yakınlaşmak, kendisiyle Allah'a (c.c.) yakınlaşılan şey demektir. Bu anlamda kurban kesen kişi, Allah'a (c.c.) yakınlaşmış, ona olan bağlılığını ve şükürünü ifade etmiş olur. Bu durum bir ayette şöyle belirtilir: "Onların (kurbanların) ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır fakat ona sadece sizin takvanız ulaşır..."

Kurban Bayramı'nın arefe günü sabah namazından başlayarak bayramın dördüncü günü ikindi namazına kadar farz namazlardan sonra teşrik tekbirleri getirilir. Teşrik tekbirleri şöyle söylenir: "Allâhü ekber, Allâhü ekber. Lâ ilâhe illallâhü vallahü ekber. Allâhü ekber ve lillâhil hamd." Bunun anlamı şöyledir: "Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Allah'tan başka ilah yoktur ve Allah en büyüktür. Allah en büyüktür ve hamd Allah'a mahsustur."

Cuma Günü

Cuma günü Müslümanlar açısından önemli bir gündür. Dinimizde farz olan namazlardan biri olan cuma namazı, cuma günü öğle vaktinde cami ve mescitlerde cemaatle kılınır. Yüce Allah (c.c.) bir ayette, "Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman hemen Allah'ın zikrine koşun ve alışverişi bırakın. Eğer bilerseniz bu sizin için daha hayırlıdır." buyurmuştur. Peygamberimiz (s.a.v.) de bir hadisinde cuma gününün önemini şöyle belirtmiştir: "Bir kimse güzelce abdest alarak cuma namazı için camiye gidip hutbeyi dinler ve Cuma namazını kılsa iki cuma arasındaki günahları bağışlanır..."

Müslümanlar, cuma günü abdest veya boy abdesti aldıktan sonra camiye gitmeye önem verirler. Camide, cuma namazından önce din görevlisinin yaptığı konuşmayı, cuma namazının ilk dört rekât sünneti kılındıktan sonra imamın minberden okuduğu hutbeyi dinlerler. Böylece Müslümanlar, dinî konularda yeni bilgiler edinip kendilerini geliştirirler. Bunun yanında cuma günleri camilerde bir araya gelen Müslümanlar, birbirlerinin sıkıntılarından ve sorunlarından haberdar olurlar. Paylaşma ve yardımlaşmaya önem verirler. Bu da Müslümanlar arasındaki dostluk ve kardeşlik bağlarını güçlendirir. Toplumsal birlik ve beraberliği pekiştirir.

Kandil Gecelerimiz

Toplumumuzda önem verilen bazı gün ve geceler vardır. Kandil geceleri bunlardandır. Mevlit Kandili, Regaip Kandili, Miraç Kandili, Berat Kandili, Kadir Gecesi kandil gecelerimizi oluşturur.

Mevlit Kandili: Peygamberimizin (s.a.v.) dünyaya geldiği Rebiu'l-Evvel ayının on ikinci gecesini, her yıl Mevlit Kandili olarak kutlarız. Bu gecede camilerde ve televizyonlarda Peygamberimiz (s.a.v.) ile ilgili programlar düzenlenir. Kur'an-ı Kerim ve mevlit okunur. Peygamberimize (s.a.v.) salâtü selam getirilir ve dua edilir. Yapılan konuşmalarda Hz. Peygamber'in (s.a.v.) bizim için en güzel örnek olduğu vurgulanır. Onun sünnetine uymamızın ve hadislerini öğrenmemizin gerekliliği ve önemi anlatılır. Peygamberimizin (s.a.v.) dindeki yeri ve önemi hakkında açıklamalarda bulunulur.

Mevlit: Doğum, doğum zamanı, doğum yıl dönümü gibi anlamlara gelir. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) doğumunu, doğum sırasında meydana gelen olağanüstü olayları anlatmak ve Resulullah'ı (s.a.v.) övmek için Süleyman Çelebi'nin yazdığı "Vesiletü'n-Necat" adlı esere de "Mevlit" adı verilmiştir.

Regaip Kandili: Recep ayının ilk cuma gecesi kutlanır. Bu gecede Allah'ın (c.c.), kullarına sayısız nimet verip lütufta bulunduğuna, tövbeleri kabul ettiğine inanılır. Bu sebeple Müslümanlar Regaip Kandili'nde Allah'a (c.c.) çokça dua ederler. Akşam ve yatsı namazlarını camilerde cemaatle kılmaya önem verirler. Hatalarından, günahlarından dolayı Allah'tan (c.c.) af dilerler. Camilerde okunan Kur'an, mevlit ve ilahileri dinlerler. Bu geceyi en iyi şekilde değerlendirmeye çalışırlar.

Miraç Kandili: Recep ayının yirmi yedinci gecesi kutlanır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.), bu gecede Allah'ın (c.c.) izniyle Mekke'deki Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'ya götürülmüş, oradan da Yüce Rabb'imizin katına yükseltilmiştir. Bu olaya "İsrâ ve **Miraç Olayı**" denir. Dinimizde namaz ibadeti, beş vakit olarak bu gecede farz kılınmıştır.

Miraç Kandili'nde Müslümanlar çokça namaz kılmaya ve dua etmeye önem verirler. Camilerde ve televizyonlarda okunan Kur'an-ı Kerim ve mevlidi dinlerler. Peygamberimize (s.a.v.) salavat getirirler. Bu geceyi Kur'an okuyarak ve ibadet ederek geçirmeye çalışırlar.

Berat Gecesi: Şaban ayının on beşinci gecesidir. Berat: Kurtulma, temize çıkma, uzaklaşma gibi anlamlara gelir. Müslümanlar, bu gecede tövbe edip Allah'tan (c.c.) günahlarının bağışlanmasını isterler. Berat Gecesi'nde Yüce Allah'ın (c.c.), af ve merhametin bol olduğuna inanırlar. Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadisinde, bu gecede Allah'ın (c.c.), "... Bağışlanma dileyen yok mu, onu bağışlayayım. Rızık isteyen yok mu, ona rızık vereyim. Bir derde müptela (hasta) olan yok mu, ona afiyet vereyim."(13) buyurduğunu müjdelemiştir. Bu sebeple Müslümanlar, Berat Gecesi'nde Yüce Rabb'imizden bağışlanma dilerler. Allah'a (c.c.) dua ve ibadet ederler.

Kadir Gecesi: Ramazan ayının yirmi yedinci gecesidir. Bu gecede kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim inmeye başlamıştır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de Kadir Gecesi'nin bin aydan daha hayırlı olduğu vurgulanır. Bu durum Kadir suresinde şöyle ifade edilir: "Biz onu (Kur'an'ı) Kadir Gecesi'nde indirdik. Kadir Gecesi'nin ne olduğunu sen bilir misin? Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır. O gece, Rablerinin izniyle melekler ve Ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar. O gece ta fecrin doğuşuna kadar esenlik doludur."

Kadir Gecesi, dinimizde çok önemli olduğundan, Müslümanlar bu geceyi en iyi şekilde değerlendirmeye çalışırlar. İnsanlar camilere koşup akşam, yatsı ve teravih namazlarını cemaatle kılarlar.

Camilerde ve televizyon kanallarında düzenlenen Kadir Gecesi programlarını izleyip okunan Kur'an-ı Kerim'i, mevlidi ve ilahileri huşu içinde dinlerler. Ellerini Yüce Mevla'ya açıp dilek ve isteklerini, dua yoluyla Allah'a (c.c.) iletirler. Yüce Allah'tan (c.c.) bağışlanma dilerler. Kadir Gecesi'ni Kur'an okuyarak, namaz kılarak ve dua ederek geçirmeye önem verirler. Peygamberimiz (s.a.v.) bu gecenin önemini bir hadisinde şöyle belirtmiştir: "Her kim inanarak ve (sevabını Allah'tan) umarak Kadir Gecesi'ni ibadetle geçirirse geçmiş günahları bağışlanır..."

Kandil gecelerinde insanlar camilerde bir araya gelirler. Birlikte yan yana namaz kılar ve Allah'a (c.c.) dua ederler. Okunan Kur'an-ı Kerim'i, mevlidi ve ilahileri dinlerler. Hep birlikte Peygamberimize (s.a.v.) salâtü selam getirirler. Ayrıca Müslümanlar birbirlerinin kandillerini kutlarlar. Anne ve babalar kandil simidi alıp aile fertlerine, komşularına ikram ederler. Bütün

bunlar toplumsal bütünleşmeye katkı sağlar. İnsanlar arasındaki paylaşma ve yardımlaşma duygularını güçlendirir. Dostluk ve kardeşliği pekiştirir.